

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครู
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

THE PROGRAM DEVELOPMENT TO ENHANCE LEARNING
MANAGEMENT COMPETENCIES OF PRIMARY SCHOOL TEACHER
UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

ไฉไลศรี เพชรใต้

Chailaisri Pettai

พชรวิทย์ จันทศิริสิริ

Pacharawit Chansirisira

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

E-mail: chailaisri@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา 3) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา 4) เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 379 คน และครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 379 คน รวมทั้งสิ้น 758 คน ได้มาโดยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมินแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา มี 5 องค์ประกอบ จำนวน 15 ตัวชี้วัด ยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) สภาพปัจจุบันสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้น ผลการประเมินโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลการนำโปรแกรมไปใช้ พบว่า 4.1) ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูก่อนการพัฒนามีค่าเฉลี่ย 12.90 คิดเป็นร้อยละ 43.00 และ

* Received 10 November 2020; Revised 13 November 2020; Accepted 14 November 2020

มีคะแนนหลังการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 27.66 คิดเป็นร้อยละ 92.20 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4.2) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาโปรแกรม, เสริมสร้างสมรรถนะ, การจัดการเรียนรู้, ครูประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were; 1) the study factors and indicators competency of primary school teachers. 2) was the study current competencies and further needed ones of primary school teachers in learning management 3) was the development learning management competencies program for primary school teachers. 4) was the implementation of learning management competencies program for primary school teachers. The population was primary school administrators and teachers. The sample consisted of 379 administrators and 379 primary school teachers under the Office of the Education Commission total of 758 people research study using Krejcie and Morgan by opening tables for determining sample size. The research instrument was questionnaire and the data was statistically analyzed using percentage, mean, standard deviation and modified priority needs index (PNI_{modified}). The results revealed that: 1) The elements and indicators of the learning management competency development Program for primary school teachers. were 5 elements and 15 indicators were evaluated by the experts as good level appropriately. 2) The overall evaluation of current learning management competency development program is in a Moderate level, whereas the further needed competencies program is in good level to enhance learning management competency for primary school teachers. 3) The Program Development to Enhance Learning Management Competencies of Primary School Teacher. The overall program fit evaluation in term of beneficial and appropriation by the experts found in very good level. 4) The results of program implementation shown that 4.1) The average score of teachers before using the learning management competency development program is 12.90 which is about 43 percentage ; whereas, the after using the program is 27.66 which is about 92.20. The teachers have learning competency management in very good level evaluation. 4.2) The results of satisfaction evaluation shown that all aspects were shown in the most level.

Keywords: The Program Development, Enhance Competency, Learning Management, Teacher Primary

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์และสมดุลทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา (Ministry of Education, 2010) จากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยกำหนดนโยบายในด้านคุณภาพผู้เรียนให้มีมาตรฐาน ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการประเมินระดับชาติ (O - net) ซึ่งในปีการศึกษา 2560 มีเพียงสาระการเรียนรู้กลุ่มภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และนอกนั้นทุกกลุ่มสาระมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จากปัญหาดังกล่าวครูจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน หากครูขาดคุณภาพในด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ย่อมทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้อยคุณภาพตาม ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากครูขาดประสบการณ์ในการสอนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และครูขาดการนิเทศติดตามผล (Office of the Education Council, 2016) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Warinin เรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยรวมระดับปานกลางปัญหาของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ระดับมาก และมีความต้องการในการพัฒนาระดับมาก ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู (Warinin, 2014) ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล “ครู” ซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในการยกระดับและพัฒนาการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนการปฏิรูปคุณภาพการศึกษาจะไม่ประสบผลสำเร็จ หากปราศจากการยกระดับคุณภาพครู และการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในระบบการศึกษา การไม่ให้ความสำคัญกับครูจึงมีผลต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศโดยรวม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การพัฒนาครูเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ส่งเสริมให้ครูก้าวหน้าในวิชาชีพ สามารถทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้ผู้สำเร็จ การศึกษามีคุณภาพตามไปด้วย ครูต้องได้รับการพัฒนาเพราะจะเป็นกระบวนการที่เพิ่มพูน ความรู้ ความสามารถ ทักษะของบุคลากรในองค์กรส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และช่วยให้ครูสามารถนำศักยภาพที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อ องค์กรมากที่สุด และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถความชำนาญ ตลอดจนทัศนคติของ ครูเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ มีความพร้อมสำหรับรองรับการเปลี่ยนแปลงของ องค์กรได้ (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555)

การพัฒนาสมรรถนะครูในยุคแห่งเทคโนโลยีและการสื่อสารที่เต็มไปด้วยข้อมูล สารสนเทศหลากหลาย ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีทักษะสำคัญสำหรับยุคนี้ที่เรียกว่า C - Teacher ซึ่งได้แก่ 1) ผู้สอนต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี เพราะหากผู้สอน ไม่เชี่ยวชาญในเรื่องที่สอนหรือถ่ายทอด ก็ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย 2) ผู้สอนต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากกิจกรรมการ เรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีจะช่วยกระตุ้นความสนใจให้แก่ผู้เรียน ยิ่งถ้าได้ผ่านการออกแบบ กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพจะยิ่งช่วยส่งเสริมทักษะที่ต้องการได้เป็นอย่างดี 3) ผู้สอนต้องเข้าใจแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้เองจากการเชื่อมโยง ความรู้เดิมที่มีอยู่เข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้รับ และได้จากการลงมือปฏิบัติใน กิจกรรมต่าง ๆ โดยครูสามารถนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้และสร้างสรรค์ชิ้นงานต่าง ๆ ผ่านการประยุกต์ความรู้และ ประสบการณ์ที่ได้รับจากในชั้นเรียนและการศึกษาด้วยตนเอง 4) ผู้สอนต้องสามารถจัด กิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้สอนใน สถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษา รวมถึงความเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษาและ สถานศึกษากับชุมชนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน 5) ผู้สอนมีทักษะการสื่อสาร ทั้งการบรรยาย การยกตัวอย่าง การเลือกใช้สื่อ การนำเสนอสื่อ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่าง เหมาะสมนำไปสู่ความเข้าใจและสามารถเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ 6) ผู้สอนใน ศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย แปลกใหม่จัด สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ผู้สอน ต้องเป็นมากกว่าผู้ถ่ายทอดความรู้โดยตรงเพียงอย่างเดียว 7) ผู้สอนต้อง มีมุกตลกจิตต่อผู้เรียน ต้องแสดงออกถึงความรัก ความห่วงใยอย่างจริงใจต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อใจ ส่งผลต่อการจัดสภาพการเรียนรู้ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย ซึ่งเป็นสภาพที่ผู้เรียนจะมีความสุขในการ เรียนรู้และจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) แต่การที่ครูผู้สอนจะมีสมรรถนะที่ สูงขึ้นและมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องได้รับการ

พัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิด ความชำนาญการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้ให้ความเห็นว่ายังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจนเท่าที่ควร เพราะมีเพียงคู่มือการประเมินสมรรถนะครู ที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นแบบประเมิน การปฏิบัติงานประจำปีของครูและบุคลากรเท่านั้น ยังขาดรายละเอียดของขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติให้ได้มาซึ่งตัวบ่งชี้ในแต่ละข้อ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษาที่ศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาครูแล้วพบว่าการพัฒนาครูยังขาดแนวทางพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและ ยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับขั้นตอนและวิธีการประเมินผลการดำเนินงานร่วมด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2561) ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาครูและเตรียมครูให้มีสมรรถนะสูง เพราะครูต้องพัฒนาผู้เรียนให้ สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นการพัฒนาครูด้านการ จัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาชีพจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนา

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อศึกษาผลการนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นไปใช้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น ได้แก่ นักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน โดยเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกและมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี ผู้บริหารสถานศึกษา โดยเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 คน ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์วิทยฐานะชำนาญพิเศษจากสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา จำนวน 2 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 28,806 คน จากโรงเรียน 1,567 โรง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 379 คน ครูหัวหน้าวิชาการจำนวน 379 คน รวมทั้งสิ้น 758 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครซี่ และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best practices) จำนวน 3 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร 1 คน ครูวิชาการ 1 คน และหัวหน้าสายชั้นแต่ละสาย 6 คน โดยการสัมภาษณ์รวมจำนวน 24 คน และร่างโปรแกรมและคู่มือการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรม โดยการสัมมนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ระยะที่ 4 ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนอนุบาลสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมการพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00

2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.86 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.87

3. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00

4. แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. แบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00

6. แบบทดสอบ แบบประเมิน แบบประเมินความพึงพอใจ
ในการวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบการวิจัยและพัฒนา รวม 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอเข้าสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ตามวัน เวลา สถานที่ ตามที่กำหนดในหนังสือราชการ

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน โดยขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล และประสานงานทางโทรศัพท์ กำหนดวัน นัดหมายเวลาขอสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงร่างโปรแกรมและคู่มือตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

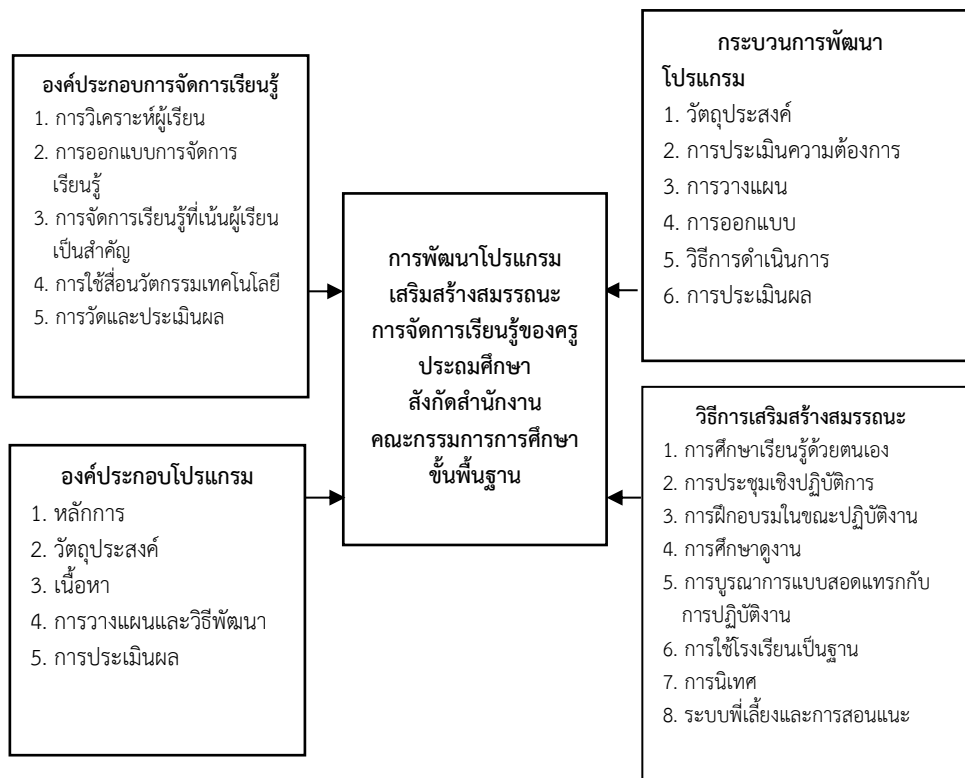
ระยะที่ 4 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยดำเนินการเก็บข้อมูลก่อนการอบรมให้ความรู้ และเก็บข้อมูลหลังการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และรายงานผล จากนั้นทำการประเมินความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างการใช้โปรแกรมและหลังการใช้โปรแกรม และนำผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูมาวิเคราะห์และรายงานผล และผู้วิจัยให้กลุ่มเป้าหมายที่ใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ Midpoint
2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามเกณฑ์ Midpoint
3. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปจากเนื้อหาการสัมภาษณ์ และจัดเนื้อหาจากข้อมูล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรม
4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ Midpoint
5. วิเคราะห์ความพึงพอใจของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558); (พิณสุตา สิริธรรังศรี, 2557); (วิจารณ์ พานิช, 2555); (Tyler, R.W., 1986); (Oliva, P.F. , 1992); (Kwakman, K., 2003) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 องค์ประกอบ จำนวน 15 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์ผู้เรียน มี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ มี 2 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 4 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 การใช้สื่อวัตกรรมเทคโนโลยี มี 2 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล มี 2 ตัวชี้วัด ยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับวิธีการเสริมสร้าง ได้แก่ 1) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 3) การฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน 4) การศึกษาดูงาน 5) การบูรณาการแบบ

สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน 6) การใช้โรงเรียนเป็นฐาน 7) การนิเทศ 8) ระบบพี่เลี้ยงและการสอนแนะ

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา และคู่มือการใช้โปรแกรม โดยมีองค์ประกอบของโปรแกรม คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การวางแผนและวิธีพัฒนา และ 5) การประเมินผล โครงสร้างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ วิธีการเสริมสร้าง สื่อ และการวัดประเมินผล ประกอบด้วย 5 Module คือ 1) การวิเคราะห์ผู้เรียน 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี 5) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

4. ผลการศึกษานำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูก่อนการพัฒนามีค่าเฉลี่ย 12.90 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 43.00 และมีคะแนนหลังการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 27.66 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.20 และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1) การวิเคราะห์ผู้เรียน 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี 5) การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่เป็นกรอบแนวคิดทฤษฎี ซึ่งมีองค์ประกอบของรูปแบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการแนวคิดด้านการเรียนรู้ของ Tyler ที่เสนอองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ (Tyler Loop) ไว้ 3 ส่วน คือ 1) จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ 2) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้และ 3) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยที่ข้อมูลส่วนที่ 3 สามารถใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับไปยังองค์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ให้บรรลุผลได้ (Tyler, 1950) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมรรถนะสำคัญซึ่งได้ระบุว่า มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) การพัฒนาผู้เรียน 4) การบริหารจัดการชั้นเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555) สอดคล้อง

กับงานวิจัยของทิฆัมพร บุญมาก ได้วิจัยพัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสที่ผู้วิจัยพัฒนาประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การศึกษาคุณลักษณะผู้เรียน 3) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ 4) การกำหนดเนื้อหา 5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) การประเมินผล 7) การให้ข้อมูลป้อนกลับ (ทิฆัมพร บุญมาก, 2558)

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าการพัฒนาครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ศึกษาการพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า 1) ผลจากการศึกษาวิจัยและพัฒนาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาวิชาเอกในกลุ่มสาระที่สอน มีการะงานมากขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มีการวัดผล ประเมินผลไม่เหมาะสมขาดการนิเทศติดตามการพัฒนาครู 2) ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทางวิชาการมากขึ้นแต่มีปัญหาอันเนื่องมาจากสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการอบรมผู้บริหารครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถต่าง ๆ ที่จะช่วยให้บุคคลแต่ละคนสามารถเป็นผู้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขตลอดชีวิต และเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ หรืออาจกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ยอมรับความจริงแห่งตน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนกวร จุฑาสงษ์ ได้ทำการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ชนกวร จุฑาสงษ์, 2559)

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วยกิจกรรม 5 Module ได้แก่ 1) การวิเคราะห์

ผู้เรียน 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี 5) การวัดและประเมินผล รูปแบบและวิธีการใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาศาสนาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองต่อไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการดำเนินการพัฒนาโปรแกรม ได้แก่ 1) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 3) การฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน 4) การศึกษาดูงาน 5) การบูรณาการแบบสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน 6) การใช้โรงเรียนเป็นฐาน 7) การนิเทศ 8) ระบบพี่เลี้ยงและการสอนแนะ ผลการประเมินโปรแกรม การดำเนินการพัฒนา ได้กำหนดกระบวนการพัฒนาไว้ 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ขั้นที่ 2 การพัฒนา ขั้นที่ 3 การบูรณาการความรู้ และขั้นที่ 4 การประเมินหลังการพัฒนา ผลการประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับชัยนาท พลอยบุตร ได้ทำการศึกษากำหนดโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า รูปแบบและวิธีการพัฒนา แบ่งออก 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้ ชุดที่ 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และชุดที่ 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด (ชัยนาท พลอยบุตร, 2559) และยังสอดคล้องกับ ธนศักดิ์ เจริญธรรม ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า วิธีการพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ มี 8 วิธี ดังนี้ 1) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การฝึกปฏิบัติในงาน 4) การใช้ระบบพี่เลี้ยง 5) การสอนแนะงาน 6) การศึกษานอกสถานที่ 7) การนิเทศ และ 8) โรงเรียนเป็นฐาน (ธนศักดิ์ เจริญธรรม, 2561)

4. ผลการศึกษากำหนดโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย 12.90 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 43.00 และมีคะแนนหลังการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 27.66 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.20 แสดงว่า ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคะแนนหลังพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาและผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน 2) ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางหลังพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับกฤษฎากร พลมณี ได้ทำการศึกษากำหนดโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ผลการประเมิน

สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูก่อนเข้ารับการพัฒนา มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.90 หลังการพัฒนาสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.83 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (กฤษดากร พลมณี, 2561) สอดคล้องกับ ทิฆัมพร บุญมาก ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการใช้ระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน (ทิฆัมพร บุญมาก, 2558)

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงกระบวนการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้เข้าร่วมโปรแกรมมีการพัฒนาตนเองได้อย่างเป็นระบบ ลงมือปฏิบัติจริง โดยกระบวนการพัฒนาครู ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อม 2) การอบรม 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 4) การประเมินผล ทั้งนี้ครูยังรู้สึกเป็นอิสระทางความคิด โดยมีผู้พัฒนาสมรรถนะเป็นผู้อำนวยความสะดวก และช่วยแนะนำแนวทางที่เหมาะสมเพิ่มเติม ครูพัฒนาตนเองได้ตามความต้องการ เป็นการเรียนรู้แบบนำตนเอง บนพื้นฐานความเชื่อมั่นและยอมรับในประสบการณ์และความสามารถของครู และความเหมาะสมของกิจกรรมการพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา 3) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา 4) เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดในการพัฒนาโปรแกรม ระยะที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 3 การศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ และระยะที่ 4 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการ

เรียนรู้ของครู และการนำโปรแกรมฯ ไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาโปรแกรม มี 5 องค์ประกอบ จำนวน 15 ตัวชี้วัด โปรแกรม ประกอบด้วย 1) หลักการของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหาของโปรแกรม 4) กิจกรรมการพัฒนา และ 5) การประเมินผลโปรแกรม วิธีการดำเนินการโปรแกรม ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อม 2) การอบรม 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 4) การประเมินผล รวมทั้งสิ้น 65 ชั่วโมง ทั้งนี้ผู้เขียนบทความขอเสนอแนะเชิงนโยบาย ว่าผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู สามารถนำโปรแกรมพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาครูได้โดยปรับใช้ตามบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนรู้ และขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านอื่น เช่น สมรรถนะ ด้านหลักสูตร สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างหลากหลายและรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2559 = IMD 2016. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษฎาการ พลมณี. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทวีพรินท์ (1991).
- ชนกพร จุฑาสงษ์. (2559). การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยนาท พลอยบุตร. (2559). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิฆัมพร บุญมาก. (2558). การพัฒนาระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชนศักดิ์ เจริญธรรม. (2561). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาศูนย์วิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิณสุตา สิริธรรังศรี. (2557). รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2561). สมรรถนะ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). การวิจัยเรื่อง บทวิเคราะห์การศึกษาไทยในโลกศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). การพัฒนานโยบายการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607- 610.
- Kwakman, K. (2003). Factors Affecting Teachers' Participation in Professional Learning Activities . *Teacher and Teacher Education*, 19(2), 149-170.
- Ministry of Education. (2010). Core curriculum for basic education 2008. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand.
- Office of the Education Council. (2016). Teacher production and development status in Thailand. Bangkok: Prikwarn Graphic.
- Oliva, P .F. (1992). *Developing the Curriculum*. New York: Harper Collins.
- Tyler. (1950). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- _____. (1986). *Evaluation acting program*. Boston: Allin and Bacon.
- Warinin. (2014). *The model of teacher's competency development in learning management for schools under Kamphaengphet Primary Education Service Area office 2 (Doctoral dissertation)*. Nakhonsawan: Nakhonsawan Rajabhat University.